

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 25/2022-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou SLÚKA a partneri, s. r. o., Hviezdoslavova 478/41, Spišská Nová Ves, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Slúka, proti postupu Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 95/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 95/2014 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Spišská Nová Ves **je povinný** zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie **3 500 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Spišská Nová Ves **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **707,06 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej aj „okresný súd“

alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 95/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadostučinenie v sume 18 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 25/2022-14 z 18. januára 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a pripojeného spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom podaným okresnému súdu 18. júla 2014 domáhala určenia otcovstva a úpravy rodičovských práv a povinností k svojej maloletej dcére. Okresný súd uskutočnil prvé pojednávanie vo veci 29. septembra 2015 a uznesením č. k. 13 C 95/2014-64 z 30. septembra 2015 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru genetiky, ktorému bol 1. augusta 2016 zaslaný spis na vypracovanie posudku.

4. Sťažovateľka poukazuje na tú skutočnosť, že od doručenia znaleckého posudku v júli 2017, ktorý súd účastníkom konania doručoval až v novembri 2017, až do 19. októbra 2018 sa vo veci nekonalo žiadne pojednávanie a termín pojednávania určený na 20. január 2020 bol v rozpore s § 183 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odročený na 17. február 2020. Uvedeného dňa okresný súd vo veci vykonal pojednávanie, ktoré odročil na 16. marec 2020 na účel vyhlásenia rozsudku.

5. Po podaní odvolania zo strany sťažovateľky, ako aj muža, ktorého otcovstvo má byť určené, proti rozsudku okresného súdu č. k. 13 C 95/2014-332 zo 16. marca 2020 sa spis od 4. novembra 2021 nachádza na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) a napadnuté konanie tak nie je dosiaľ právoplatne skončené.

6. Sťažovateľka uvádza, že okresný súd síce vec predložil odvolaciemu súdu už 25. septembra 2020, ale v tejto súvislosti zdôrazňuje, že krajský súd považoval procesný postup okresného súdu za odporujúci § 374 CSP, a preto uznesením č. k. 8 CoP 243/2020-402 z 9. augusta 2021 vrátil vec súdu prvej inštancie z dôvodu jej predčasného predloženia.

7. V dôsledku nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní sa sťažovateľka 3. septembra 2021 obrátila so sťažnosťou na prietahy v konaní na predsedu súdu, na ktorú predseda písomne reagoval listom z 20. septembra 2021 a konštatoval, že v predmetnej veci k zbytočným prietahom nedošlo. Predseda okresného súdu zdôraznil, že odvolaniami bol napadnutý výrok rozsudku o výživnom, ale v súlade s § 44 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) je tento vykonateľný doručením. Pokiaľ ide o I. výrok rozsudku, ktorým súd určil otcovstvo k maloletemu dieťaťu, tento nebol napadnutý opravným prostriedkom a v tejto časti nadobudol právoplatnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) okresný súd bol v napadnutom konaní nečinný, konal neefektívne a zdĺhavo, a tak dĺžka konania napriek tomu, že ide o vec s cudzím prvkom, je vzhľadom na dotknuté záujmy maloletého dieťaťa neprimeraná,
- b) z hľadiska povahy ide o konanie v rámci agendy starostlivosti súdu o maloletých, pričom okresný súd má v takejto veci konať prednostne, s osobitou starostlivosťou a mimoriadnou pozornosťou,
- c) procesný postup okresného súdu, ktorý odročil pojednávanie na účel vyhlásenia a doručenia rozhodnutia, je v rozpore s § 41 CMP,
- d) aj odvolací súd označil následný procesný postup okresného súdu v súvislosti s predložením veci na rozhodnutie o odvolaní za odporujúci § 374 CMP,
- e) neefektívnou a nesústredenou činnosťou, resp. nečinnosťou okresného súdu došlo k zbytočným prietahom a k oddialeniu rozhodnutia vo veci, v dôsledku čoho sa spoločne so svojou dcérou nachádza v stave právnej neistoty.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedol, že z prehľadu úkonov súdu vyplýva, že tieto boli vo veci vykonávané v primeranej lehote a smerovali k rozhodnutiu vo veci samej, pričom je potrebné zohľadniť nielen predmet konania, ale aj skutočnosť, že muž, ktorého otcovstvo malo byť určené, nie je občanom Slovenskej republiky, pričom neovláda slovenský jazyk, a preto bolo nevyhnutné všetky vyjadrenia a listiny nachádzajúce sa v spise prekladať do jazyka gréckeho a naopak. Predseda okresného súdu poukázal aj na tú skutočnosť, že 16. januára 2018 došlo na súde k prerozdeleniu spisov a vec bola pridelená novej zákonnej sudkyňi.

10. Pokiaľ ide o vykonané pojednávania, okresný súd akcentoval, že prvé pojednávanie súd nariadil na 29. september 2015 práve na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľky z apríla 2015, ktorý z dôvodu pracovných povinností v zahraničí žiadal určiť termín pojednávania najskôr v septembri 2015. Pojednávanie nariadené na 4. jún 2018 bolo zrušené na základe žiadosti právnej zástupkyne muža, ktorého otcovstvo malo byť určené, z dôvodu potreby vyjadrenia sa k podaniu sťažovateľky z 28. mája 2018, ktorým reagovala na výzvu súdu z 15. februára 2018, na ktorú mala odpovedať v lehote 14 dní, teda reagovala na ňu s oneskorením troch mesiacov. Pojednávanie konané 19. októbra 2018 sa uskutočnilo v neprítomnosti účastníkov, ale za prítomnosti ich právnych zástupcov, pričom obaja prejavili snahu uzatvoriť dohodu týkajúcu sa výšky výživného, a preto súd pojednávanie odročil. Po oznámení, že k dohode nedošlo, súd určil termín pojednávania na 25. január 2019, ktoré bolo vykonané a následne odročené na účel vypočutia muža, ktorého otcovstvo malo byť určené dožiadaným súdom v Grécku, a tento návrh podala samotná sťažovateľka z dôvodu zisťovania jeho majetkových a príjmových pomerov. Po doručení vybaveného dožiadania bol termín pojednávania určený na 20. január 2020, ktorý bol zrušený na žiadosť právnej zástupkyne muža, ktorého otcovstvo malo byť určené, z dôvodu, že 15. januára 2020 im bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky (doručené súdu sťažovateľkou 14. januára 2020, pozn.) k výpovedi odporcu a pre krátkosť času nebolo možné sa k nemu vyjadriť. Okresný súd zdôraznil, že sťažovateľka doručila svoje vyjadrenie po takmer dvoch mesiacoch, čo jej bol preklad

výsluchu doručený (15. novembra 2019, pozn.). Okresný súd určil nový termín pojednávania hneď na 17. február 2020, ktoré sa vykonalo v neprítomnosti účastníkov konania, avšak za účasti ich právnych zástupcov, a 16. marca 2020 bol vo veci vyhlásený rozsudok, ktorý bol ešte toho istého dňa odoslaný právnym zástupcom účastníkov konania, ako aj kolíznemu opatrovníkovi.

11. Okresný súd v širších súvislostiach poukázal aj na správanie účastníkov konania, keď sťažovateľka ani muž, ktorého otcovstvo malo byť určené, nezložili zálohu za vypracovanie znaleckého posudku v lehote stanovenej uznesením z 30. septembra 2015 a súd ich musel urgovať. Zároveň muž, ktorého otcovstvo malo byť určené, nezaslal súdu svoje vyjadrenie k znaleckému posudku v stanovenej lehote 30 dní ani po tom, čo mu uplynula lehota predĺžená o ďalších 30 dní, preto súd 23. januára 2018 urgoval jeho právneho zástupcu o zaslanie príslušného písomného vyjadrenia. Ďalej muž, ktorého otcovstvo malo byť určené, nezaslal súdu svoje vyjadrenie k podaniu sťažovateľky z 28. mája 2018 a súd výzvu z 19. júna 2018 urgoval 19. júla 2018 a následne aj 5. septembra 2018. Ďalej právny zástupca odporcu v stanovenej lehote nepodal súdu správu o možnosti uzatvorenia dohody, ktorú súd urgoval 6. novembra 2018 a opätovne 26. novembra 2018.

12. Okresný súd s poukazom na komentár k § 42 CMP vyjadril nesúhlas s tvrdením sťažovateľky, že rozsudok mal byť vyhlásený už 17. februára 2020 a následne do 27. februára 2020 vyhotovený a odoslaný účastníkom, pretože v danej veci mala sudkyňa na vyhotovenie rozsudku lehotu 30 dní, keďže správne sa na vec aplikuje § 223 ods. 3 CSP. Okresný súd uviedol, že ak aj sudkyňa procesne pochybila z hľadiska odročenia pojednávania konaného 17. februára 2020 na 16. marec 2020 na účel verejného vyhlásenia rozsudku, toto jej pochybenie samo osebe nemohlo spôsobiť prieťah v konaní, pretože samotný rozsudok bol vyhotovený a účastníkom odoslaný v zákonnej lehote 30 dní (plynúcej od 17. februára 2020, pozn.). Vzhľadom na uvedené táto okolnosť podľa názoru okresného súdu nemohla objektívne porušiť právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

III.2. Replika sťažovateľky:

13. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla, že zotrváva na podanej ústavnej sťažnosti aj vzhľadom na samotnú dĺžku napadnutého konania, keď ani po vyše siedmich rokoch od podania návrhu nebolo o ňom právoplatne rozhodnuté. Ďalej zdôrazňuje, že okresný súd postupoval neefektívne, keď zdĺhavo zisťoval majetkové pomery muža, ktorého otcovstvo malo byť určené, a namiesto dožiadania jeho výsluchu v Grécku neprímerane veľa času venoval zabezpečeniu jeho osobnej účasti na pojednávaní na Slovensku.

14. V súvislosti s argumentáciou okresného súdu (bod 12 tohto nálezu) sťažovateľka zotrvala na svojom právnom názore, že vo veci je potrebné aplikovať § 42 CMP.

III.3. K ústnemu pojednávaniu:

15. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení, že okresný súd svojou nečinnosťou a neefektívnou a nesústredenou činnosťou v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 95/2014, ktorého predmetom je určenie otcovstva a úprava výkonu práv a povinností k maloletému dieťaťu, spôsobuje zbytočné prietahy.

17. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

18. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné súdy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

19. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so svojím návrhom.

20. Táto povinnosť súdu a sudcu podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp konania a vyplýva najmä z čl. 5 ods. 2 a čl. 12 CMP. Podľa čl. 5 ods. 2 CMP súd postupuje z úradnej povinnosti na základe zákona na účely prejednávania a rozhodnutia veci tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Podľa čl. 12 CMP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb. Podľa § 30 CMP súd po začatí konania postupuje v súčinnosti s ostatnými subjektmi konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná a rozhodnutá.

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa

(I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

22. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, napadnuté konanie sa vedie vo veci určenia otcovstva a v tej súvislosti aj úpravy výkonu rodičovských práv a povinností a určenia výživy maloletého dieťaťa, t. j. ide o prednostnú vec s cudzím prvkom, kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu. Tento typ konania tvorí štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov, a preto z právneho hľadiska napadnuté konanie nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti. Pokiaľ ide o faktickú zložitost' konania, ústavný súd prihliadol pri posudzovaní veci na tú skutočnosť, že v napadnutom konaní bolo pre rozhodnutie o merite veci nevyhnutné vykonať znalecké dokazovanie znalcom z odboru genetiky. Rovnako ústavný súd zohľadnil aj to, že muž, ktorého otcovstvo malo byť určené, je cudzí štátny príslušník a neovláda slovenský jazyk, a táto okolnosť sama osebe predĺžila, resp. sťažila jednotlivé procesné úkony súdu. Ústavný súd hodnotí, že uvedené faktory čiastočne prispeli k predĺženiu celkovej dĺžky konania okresného súdu.

23. Ústavný súd pri posudzovaní prvého kritéria osobitne zohľadnil predmet konania, ktorý má vzhľadom na svoju povahu pre sťažovateľku mimoriadny význam, keďže výsledok napadnutého konania okresného súdu podstatne ovplyvní výkon jej rodičovských práv a povinností.

24. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť. Ústavný súd konštatuje, že nezistil také správanie sťažovateľky ako účastníka napadnutého konania, ktoré by prispelo k zbytočným priet'ahom. Ojedinelé omeškanie sťažovateľky v súvislosti so zložením zálohy za vypracovanie znaleckého posudku nemožno považovať za podstatné ovplyvnenie dĺžky konania.

25. V súvislosti so správaním muža, ktorého otcovstvo malo byť určené, však nemožno prehliadnuť, že on samotný ako účastník konania, resp. jeho právny zástupca, neposkytoval súdu takú súčinnosť, ktorá by viedla k plynulému priebehu konania. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že uvedené správanie tak prispelo k predĺženiu konania a ako také ho nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu.

26. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

27. Ústavný súd z predloženého spisu okresného súdu zistil, že napadnuté konanie začalo 18. júla 2014, okresný súd uskutočnil vo veci niekoľko pojednávaní, nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru genetiky a uskutočnil vypočutie muža, ktorého otcovstvo malo byť určené, dožiadaným súdom v Grécku. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol 16. marca 2020, ale po podaní odvolania zo strany sťažovateľky, ako aj muža, ktorého otcovstvo má byť určené, sa vec nachádza na krajskom súde, takže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené.

28. Ústavný súd hodnotí, že už zo samotnej dĺžky napadnutého konania (bezmála šesť rokov pred okresným súdom) možno uzavrieť, že okresný súd nekonal vo veci efektívne. Napriek tomu,

že ide o vec s cudzím prvkom a potrebou uskutočniť znalecké dokazovanie, je dĺžka konania vzhľadom na dotknuté záujmy maloletého dieťaťa neprimeraná. Navyše, k predĺženiu konania prispelo, že okresný súd zaslal spis krajskému súdu predčasne (25. septembra 2020), ale pozornosti ústavného súdu neušlo, že aj samotný krajský súd konal vo veci zdlhavo, keď spis vrátil bez rozhodnutia až takmer po roku od jeho predloženia (13. augusta 2021). Z predloženého spisu okresného súdu považuje ústavný súd preukázané, že po vrátení veci okresný súd obratom (18. augusta 2021) doručoval rozsudok všetkým účastníkom konania, rovnako tak im zaslal odvolania účastníkov na vyjadrenie a po ich doplnení spis 27. októbra 2021 predložil opätovne krajskému súdu.

29. Vychádzajúc z už opísaného priebehu napadnutého konania, ústavný súd konštatuje, že pod mimoriadnou starostlivosťou, ktorú má súd venovať konaniu vo veci určenia otcovstva a úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu, nemožno rozumieť už takmer osem rokov (v čase rozhodovania ústavného súdu, pozn.) trvajúce konanie. V súvislosti s uvedeným je však potrebné podotknúť, že k predĺženiu napadnutého konania sčasti prispela faktická zložitost' veci, ako aj správanie jedného z účastníkov konania, ako aj konanie krajského súdu, čo nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu. Napriek tomu je zřejmé, že postup okresného súdu v napadnutom konaní možno považovať za zdlhavý a neefektívny a nesmerujúci sústredene k urýchlenému odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky.

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 95/2014 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

31. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd súčasne prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd po podaní ústavnej sťažnosti už predložil súdny spis na rozhodnutie o odvolaniach krajskému súdu a aktuálne nemá právomoc vo veci konať, ústavný súd v okolnostiach preskúmvanej veci tomuto návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

32. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 18 000 eur, ktoré odôvodňuje ujmou, ktorá jej a jej maloletej dcére vznikla postupom okresného súdu v rozpore so zásadou hospodárnosti súdneho konania, ako aj v rozpore so zákonom, keď z dôvodu priet'ahov v napadnutom konaní, ako aj vzhľadom na postoj muža, ktorého otcovstvo malo byť určené, musí sama uhrádzať všetky výdavky súvisiace so starostlivosťou o maloletú prakticky od jej narodenia. Zdôrazňuje výrazne negatívne dotknutý záujem maloletej a dlhodobý stav právnej neistoty.

33. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

34. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

35. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä (i) celkovú dĺžku trvania a povahu predmetu napadnutého konania okresného súdu a jeho význam pre sťažovateľku, (ii) faktickú zložitosť veci vzhľadom na nevyhnutnosť vykonať znalecké dokazovanie a berúc do úvahy cudziu štátnu príslušnosť muža, ktorého otcovstvo malo byť určené, (iii) správanie účastníka napadnutého konania, ktoré nemôže byť pripísané na vrub okresnému súdu, (iv) ako aj neefektívny postup súdu, ústavný súd považoval za spravodlivé priznanie sumy 3 500 eur ako primerané finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku tohto rozhodnutia). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

VI.

Trovy konania

36. Ústavný súd priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde v celkovej sume 707,06 eur (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

37. Ústavný súd vychádzal pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby (§ 11 ods. 3 vyhlášky) uskutočnený v roku 2021 predstavuje sumu 181,17 eur a v roku 2022 sumu 193,50 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom v sume 10,87 eur za rok 2021, resp. 11,63 eur za rok 2022 (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021 a sumu 205,13 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2022. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) uskutočnené v roku 2021 a za jeden úkon právnej služby (podanie stanoviska) uskutočnený v roku 2022, čo spolu s 20 % daňou z pridanej hodnoty predstavuje sumu 707,06 eur.

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 28. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu